

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director: **DIMITRIE ALEXANDRESCO**Redactor-proprietar: **I. S. CODREANU**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

Licențiat în Drept și științe de Stat
Avocat**ABONAMENTUL**

Pe an, în România, cu Tabla. . . 45 lei.
6 luni 20 „
3 luni 10 „
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, **CALEA RAHOVEI**

Lângă Palatul Justiției

TELEFON N 16/98**S U M A R**— Teoria jurisprudențială a probei mandatului, de d-l docent universitar *George Plastara*;

— Raportul d-lui președinte al Trib. Not. Ilfov către d-l ministru al justiției cu privire la lipsurile semnalate în aplicarea legii timbrului;

JURISPRUDENȚĂ

— Casație s. III: *D. A. Dumitrescu cu Ministerul de finanțe* (Un politai care a fost numit în această funcțiune la 18 Ianuarie 1910, adică sub imperiul acestei legi din 1905, deși mai fusese în funcții polițienești în anii 1903 și 1904, când a demisionat pentru a ocupa alte funcțiuni, nu poate invoca beneficiii stabilității dacă nu a trecut examenul de aptitudine și capacitate prevăzut de legea din 1905, și dar nu se poate plânge cu recurs direct la s. III a Curții de casație în caz de înlocuire, de oarece după art. 39 din legea Curții de casație din 1912 această cale nu este deschisă decât numai funcționarilor inamovibili);

— Curtea de apel din Bourges (Infirmitatea unei ipotece de către testator asupra fondului legat nu revocă legatul, de asemenea nici constituirea de dotă), cu o Notă de d-l Căpitan Dr. G. Daniolopol.

Rezumatele Jurisprudenței Curții noastre de Casație

— Casație s. I: Plata de salariu.—Prezumțiunea de adevăr în favoarea patronului pentru plata salariului pe anul expirat.—Plata salariului pe mai mulți ani.—Încetarea prezumțiunii de plată.—Mărturisire judiciară.—Indivizibilitatea ei.—Cazul când ea poate fi scindată.— Art. 1206 și 1472 c. civ.

— Casație s. II: **No. 1:** Delictul de lovire simplă.—Competința judecătorească de pace.—Sesizarea tribunalului.—Nepropunerea declinatorului de competență.—Judecarea la primă și ultimă instanță de tribunal.—Art. 228 c. penal; **No. 2:** Recurs în casație.—Sentință ce a anulat ca neasustinută o opoziție în apel.—Motive ce se pot invoca.

— Casație s. III: **No. 1:** Taxe succesoriale.—Stabilirea lor.—Administrator financiar.—Dreptul său de a face opoziție contra unei sentințe a tribunalului dată în lipsa statului.—Art. 68 legea timbrului și art. 16 din legea p. organizarea administrației finanțelor statului; **No. 2:** Dobânzi comerciale.—Curgerea lor dela exigibilitatea datoriei.—Daune provenite dintr'un abordaj.—Momentul din care acele daune produc dobândă.—Art. 43 c. com.

Teoria jurisprudențială a probei mandatului

Jurisprudența în ceea ce privește proba mandatului, a inaugurat o teorie de o legalitate incontestabilă, pareni-se, și a căror consecințe din punct de vedere practic sunt destul de apreciable, fiindcă lovește procedurile necorecte ale samsarilor și a profesioniștilor fără scrupul.

La prima vedere, această teorie se remarcă prin faptul că împacă și echitatea și realitatea

lucrurilor, rămânând după cum spuserăm în limitele celei mai perfecte și stricte legalități.

Această teorie consistă în aceea că proba mandatului rămâne supusă dreptului comun¹⁾ și prin urmare, ca toate contractele, el nu poate fi dovedit prin martori și prezumțiuni d'asupra sumei de 150 lei, decât în cazul când există un început de probă scrisă.

Jurisprudența nu se abate de loc dela această axiomă, oricare ar fi forma pe care o are mandatul, adică fie el scris, verbal sau tacit.

După cum spunea adnotatorul din Sirey, jurisprudența, astăzi e «bine fixată asupra acestor diferite puncte»²⁾.

Ne găsim deci în fața unei jurisprudențe constante, reprezentată prin mai multe deciziuni importante³⁾, jurisprudența admisă de cea mai mare parte a autorilor⁴⁾ și care nu schimbă nici una din consecințele teoriei admisă de ea, cu toate acele câte-va critice de detaliu ce i s'a făcut⁵⁾ și pe cari ea a avut aerul de a le considera ca niște subtilități greu de adaptat la realitatea faptelor.

Noi, vom expune mai întâi teoria jurisprudenței și apoi vom răspunde criticilor ce i s'a făcut.

Elementele acestei jurisprudențe sunt între altele și următoarele:

1. Faptele constitutive ale mandatului tacit al cărui obiect e mai mic de 150 lei, nu pot fi dovedite decât printr'un înscris sau cu un început de probă scrisă.

Aceasta rezultă din combinarea art. 1341 și 1985 codul civil francez.

¹⁾ Dreptul comun e reprezentat în această materie în Franța prin art. 1341, 1353 și 1347 c. civ.

²⁾ V. nota sub Cass.—Req. 7 Nov. 1899. Sirey, 1901, 1, 25.

³⁾ V. Cass. 29 Dec. 1875, Sirey, 1876, 1, 401, cu nota d-lui Labbé; Cass. 22 Nov. 1876, Sirey, 1877, 1, 65, cu nota; Cass. 7 Nov. 1899; Sirey, 1901, 1, 25; Cass. 4 Nov. 1902; Sirey, 1902, 1, 488.

⁴⁾ V. Laurent, *Principes de droit civil*, tom. XIX No. 549 și tom. XXVII No. 454 și 456; Guillouard, *Traité du mandat* No. 63; Planiol, *Traité tom. II*, No. 2242; Planiol, Examen doctrinal, *Revue critique*, 1893.

⁵⁾ Cu regret relevăm aceste critice în Baudry-Lacantinerie et Wahl, *Traité des contrats aléatoires*, du mandat, etc., No. 504.

2. Proba testimonială nu poate fi autorizată de judecător sub pretextul că fiind vorba de fapte pur materiale, ea poate fi primită oricărui ar fi urmările juridice ce s'ar putea trage din astfel de fapte. Cu alte cuvinte se violează art. 1985 c. civ. francez, atunci când se admite proba cu martori a unui fapt, admitând că această probă ar atrage aceea a unui mandat tacit, al cărui obiect e mai mare de 150 lei⁶⁾.

Acestea sunt cele 2 puncte pe cari și le-a însușit jurisprudența și cari nu-i fac decât onoare.

În afară de chestiunea probei asupra căreia noi vom reveni, mandatul tacit a dat loc la o controversă asupra valabilității sale. D-l Labbé⁷⁾ pune chestiunea: *în legea franceză e sau nu valabil mandatul tacit care poate lua naștere din anumite circumstanțe?*

Deși ar considera art. 1372 c. civ. francez ca o gestiune de afaceri, *«faptul de a gira în mod spontanu afacerile altuia cu știrea și fără opoziția stăpânului»* și gestiunea de afaceri oricât ar fi exclusivă de orice idee de mandat, cu toate că art. 1895 care spune că acceptațiunea mandatului poate fi tacită și nu vorbește de mandatul tacit — cu toate acestea s'a admis posibilitatea mandatului 'acit⁸⁾ atunci când mandatul prin purtarea sa revelându-și intenția, a făcut pe mandatar să creadă că execută un ordin dat în mod implicit și acceptat de acesta din urmă; de altfel art. 1985 c. civ. fr., nu e de loc limitativ și nicăeri nu interzice mandatul tacit.

În dreptul civil român s'a tăiat scurt cu această controversă, căci 1-iul aliniat din art. 1985 al codului civil francez a fost modificat așa după cum urmează prin art. 1533 din C. civil român: *«Mandatul poate fi expres sau tacit»*.

Cu această modificare introdusă în textul român, cu cea în articolul citat mai sus și relativă la înlocuirea cuvântului *act* prin *contract* în art. care definește mandatul (c. civ. rom. 1532⁹⁾,

cu modificățiunile acestea — chestiunea probei mandatului tacit nu mai poate face nici o dificultate; fiind dat că e vorba de un contract, — ea în toate contractele — proba mandatului nu se poate face prin martori sau presumpțiuni, decât atunci când valoarea litigiului nu e mai mare de 150 lei ve-hi, sau cu ajutorul unui început de probă scrisă.

Legislatorul român a mai suprimat și dispozițiunea art. 1985 c. civ. fr., care prevede că *«proba testimonială nu e primită decât conform titlului contractelor și obligațiunilor convenționale în general»*. Acest text neadogând nimic la dreptul comun, a fost considerat ca absolut inutil. Și numai în virtutea principiilor stabilite pentru toate convențiile, mandatul a rămas supus regulilor restrictive a probei prin martori, fie el scris, verbal sau tacit¹⁰⁾.

* * *

Dela început am afirmat prin *a priori*, perfecta legalitate pe care se sprijină jurisprudența care aplică dreptul comun la proba mandatului ta-it.

Creдем că trebuie să justificăm afirmațiunea noastră și să complectăm argumentațiunea care se găsește în sistemul jurisprudenței.

Mai întâi de toate, legea pentru cazul mandatului tacit, n'a derogat dela principiile de drept comun. Regula restricțiunei admisibilității probei prin martori sau presumpțiuni, trebuie și ea deci să fie respectată în ipoteza care vorbim.

Apoi, dat fiind că mandatul tacit nu este — după cum spuserăm — o simplă gestiune de afaceri, că e un contract, adică că el implică un acord de voinți — urmează că pentru a stabili faptele după cari se poate constata existența mandatului — nu e admisă proba prin martori sau presumpțiuni, când e vorba de 150 lei, decât *dacă există un început de probă scrisă*.

De altfel, cum s'a spus foarte bine, nu poate fi vorba de început de probă scrisă, decât pentru a dovedi faptele sau circumstanțele din cari ar rezulta mandatul tacit¹¹⁾.

Adnotatorul din Sirey aprofundează bine teoria mandatului tacit.

După el, singura probă posibilă în această materie, e cea prin presumpțiuni. Această probă

tract în puterea căruia o persoană se obligă, fără plată, de a face ceva pe seama unei alte persoane dela care a primit însărcinarea».

(V. Nacu, *Drept civil român*, tom. III, pag. 408).

¹⁰⁾ Cpr. asupra acestei chestiuni D. Alexandresco. *Dreptul civil, român*, despre Mandat, tom. IX, pag. 556 și urm. *Buletinul Curței de casafie*, 1900, p. 36 și deciziunile citate de d-l Alexandresco *op. citat.* tom. IX, pag. 254, nota 3.

¹¹⁾ Nota sub Cass. 22 Nov. 1876, S. 76, I, 65; Cpr. Nota d-lui Lyon-Caen, Sub Cass. 29 Nov. 1899, S. 1900, I, 481.

⁶⁾ V. Cass. fr. 2 Nov. S. 1902, I, 488.

⁷⁾ V. Nota precitată sub Cass. 29 Dec. 1875, S. 76, I, 401.

⁸⁾ V. Cass. fr. 5 Ian. 1863, S. 1863, I, 9; Cass. 15 Dec. 1874, S. 75, I, 212 și deciziunile citate. Cpr., Aubry & Rau, *Cours de droit civil français*, tom. IV, § 411; Larombière, *Théorie et pratique des obligations*, tom. V, asupra art. 1372 și 1373; Pont, *Petits contrats*, asupra art. 1985, etc.

⁹⁾ Definițiunea pe care art. 1984 din codul civ. fr. o dă mandatului este criticată de majoritatea autorilor; ea indică ca caracteristică a mandatului, reprezentarea juridică a mandatului prin mandatar; or, această reprezentare nu constituie esența mandatului decât numai în mandatul ostensibil sau reprezentativ, căci mandatul poate să existe chiar fără reprezentarea unei persoane prin alta; ceace e mai exact, e că mandatarul lucrează în locul mandatului. Cu drept cuvânt, deci, codul civil român, înlătură deosebirea din art. 1984 din codul Napoleon și în art. 1532 reproduce definițiunea art. 1737 din codul italian: *«Mandatul este un con-*

consistă într'un raționament prin inducțiune. Mandatul tacit adică intențiunea părților de a da și a accepta mandatul se induce dela oarecari fapte.

După cum se vede, consimțământul părților în mandatul tacit e ceva intern, e un fapt necunoscut, pe care judecătorul îl induce dela fapte cunoscute.

Avem deci, două elemente, cari se deosebesc unul de altul : 1) faptele din cari se induce mandatul tacit 2) apariția acestor fapte din cari rezultă consimțământul părților, contractul mandatului.

Pentru *proba faptelor* se va cere ca condițiune prealabilă, începutul de probă scrisă.

În ceea ce privește apreciațiunea faptelor, sunt unele fapte cari nu sunt de loc atât de justificative, pentru că judecătorul să poată induce existența mandatului, cum altele pot fi decisive din acest punct de vedere.

Iată la ce ajungem dacă aprofundăm natura juridică a mandatului tacit.

Argumentațiunea ce precede oricât ar fi de subtilă, e însă foarte justă.

Cu toate acestea, chiar jurisprudenței pe care o examinăm, i s'a adus oari-cari obiecțiuni.

Prima obiecțiune. S'a pretins¹²⁾ că mandatul tacit scapă dela regula restrictivă a admisibilității probei testimoniale, pentru că nu e un contract la drept vorbind, fiind dat că între părți nu intervine nici o convențiune expresă—și că nu e decât o ficțiune de contract provenind din voința neexprimată a mandatului; mai pe scurt, că ar fi mai curând o gestiune de afaceri.

Or, e un fapt cunoscut de toată lumea că, obligațiunile cari iau naștere din quasi-contracte, din delictive sau din quasi-delictive,—din cauza art. 1348,—scapă toate regulile înscrise în art. 1341 codul civil francez.

La această obiecțiune răspundem că se comite o mare greșeală atunci când se confundă mandatul tacit cu gestiunea de afaceri. Am văzut că mandatul tacit supoză consimțământul părților, intențiunea de a da și a accepta mandatul,—și apoi după cum remarcă foarte bine d-l Labbé în nota citată mai sus, sunt anumite circumstanțe «in cari părțile — cea care a girat și cea a cărei afaceri a fost girată — fiind prezente, în relațiuni continui, venic de acord, elementele unei gestiuni spontanee de afaceri nu se întâlnesc; singură ipoteza mandatului e acceptabilă».

Confusiunea mandatului tacit cu gestiunea de afaceri nu trebuie deci să fie un mijloc de a eluda legea.

A doua obiecțiune fundată pe argumentul tras

din analogia ce prezintă cu tacita reconducțiune. Art. 1738 c. civ. fr. stabilește precum urmează *tacita reconducțiune* : «*Dacă, la expirarea locațiunilor scrise locatarul rămâne tot acolo și e lăsat în posisie, se operează o nouă locațiune al cărei efect este regulat de către art. locațiunilor fără însă ris*».

Iată — ni se va spune — un caz unde niște simple presupțiuni sunt suficiente pentru a stabili convențiunea tacită a prelungirii locațiunii.

Intr'un asemenea caz se va cere un început de probă scrisă în cazul când valoarea litigiului e mai mare de 150 franci? Nu-i va fi oare admis locatarului să dovedească prin martori că a fost în posesiunea casei cu știrea proprietarului?

De ce n'ar fi tot astfel și în cazul unui mandat tacit?

Există însă, o deosebire.

În ipoteza reconducțiunii tacite, se poate spune că există un început de probă scrisă: contractul anterior.

Apoi, în ce privește admisibilitatea probei testimoniale pentru a stabili posesiunea, trebuie să recunoaștem că aci e vorba de un simplu *fapt material* care el singur stabilește locațiunea fiind chiar obiectul contractului și nu ca în ipoteza mandatului tacit, de *fapte juridice* dela cari se pretinde a se induce existența însăși a mandatului.

GEORGE PLASTARA

Docent la Facultatea de Drept din București

(Din franțuzește de N. Apostolescu avocat).

RAPORTUL

d-lui Președinte al Trib. Notariat Ilfov către d-l Ministru al Justiției cu privire la lipsurile semnalate în aplicarea legii timbrului

Domnule Ministru,

Referindu-ne la ordinul Domniei-Voastre circular No. 31722/913, prin care ni se cere să comunicăm lipsurile ce vom fi constatât în aplicarea legii timbrului și observațiunile ce avem de făcut, am onoare a supune cunoștinței domniei-voastre următoarele lipsuri ce am constatât și observațiuni ce avem de făcut:

1) În prim rând, se constată în aplicațiune, că legea prezintă un mare inconvenient pentru public prin aceea că diferitele taxe la care este supus unul și același act nu sunt unificate, ci reșete și trecute sub diferitele capitole după felul taxelor de ex.: actul de ipotecă și actul de vânzare, pentru timbru fix sunt trecute la art. 22 al. 5 și art. 23 al. 5 și pentru taxa de înregistrare sub art. 46 și 47; or, credem că ar fi de mult folos dacă aceste articole ar fi contopite și s'ar spune de exemplu că actele de ipotecă, actele de vânzare etc., sunt supuse la timbru fix de... și la o taxă de înregistrare de 3% și 0,50%, aceasta cel puțin pentru actele cele mai frecvente.

¹²⁾ V. Nota sub Cass., 7 Nov. 1899, S. 1901, 1, 25.

2) Art. 22 al. 8 prevede că cererea de radierea unei ipoteci de orice valoare, se face pe 5 lei, iar art. 25 al. 4, supune cererea de reducere a unei inscripțiuni ipotecare la 25 lei; ori, cum reducerea nu e decât tot o radiere parțială, a pretinde pentru reducerea inscripției 25 lei, iar pentru radierea totală a inscripțiunii 5 lei, e de sigur o antinomie. Acest tribunal pentru a putea concilia aceste texte a dat următoarea interpretare: a considerat că reducerea creației ipotecare nefiind decât o radiere parțială să fie primită tot pe 5 lei, iar reducerea gajului ipotecar, adică degrevarea, când în cursul ipoteci creditorul și debitorul convin ca să scoată de sub ipotecă unul din imobile, în caz când sunt mai multe sau o porțiune din teren, din imobilul ipotecat, aceasta să fie considerată singură ca o reducere de ipotecă în sensul textului art. 25 al. 4 și cererea trebuie să fie făcută pe 25 lei, și în fine când părțile convin la ambele ipoteze, adică să reducă și creația și să se degreveze și o parte din imobile, cererea să fie făcută pe 25 lei. E o distincțiune care credem că trebuie introdusă și consacrată de lege.

3) Art. 47 al. 2, supune vânzările publice pentru eșira din indiviziune la o taxă de 3% ca și vânzările de bună voe sau silite; când însă vânzarea se va face către unul din comostenitori sau coproprietari, taxa nu se va plăti la întreg prețul, partea ce moștenitorul are în imobil e scutită sau după termenii legii, va plăti: «pentru prețul aferent la partea ce avea în imobil ceilalți coproprietari».

Când în succesiune e un singur imobil, lucrul e clar.

Legea nu spune însă ce se întâmplă când în succesiune sunt mai multe imobile și când partea moștenitorului adjudecatar — contând și partea din celelalte imobile — e cu mult mai mare decât prețul cu care s'a adjudecat asupra lui imobilul în chestiune, și în acest caz mai este el ținut să plătească vre-o taxă de înregistrare?

După termenii expresi ai legii, pare că legiuitorul nu se preocupă decât de «partea în imobil», și că comostenitorul plătește taxa pentru partea celorlalți, oricare ar fi partea lui în succesiune, ba s'ar putea crede că legiuitorul s'a ferit de a lua ca criteriu «partea în succesiune» fiindcă calculul ei dă de multe ori naștere la socoteli cari nu ar putea fi precizate decât mult mai târziu.

Totuși ministerul de finanțe căruia i s'a cerut deslegarea, prin adresa No. 117571 din 1912 adresată acestui tribunal, a interpretat articolul în sensul că prin «partea în imobil» trebuie să se înțeleagă «partea în succesiune» ceiace găsim că e o interpretare justă, dar ea trebuie consacrată de text.

4) De asemenea art. 47 al. 3, supune la taxa de înregistrare de 3% vânzările de bunuri mobiliare silite sau voluntare, însă numai când pentru aceasta se va dressă un contract «legalizat» de tribunal sau de altă autoritate.

Quid dacă părțile au constatat vânzarea numai printr'un act sub semnătură privată și vin să ceară dela tribunal nu legalizarea sau autentificarea, ci darea de dată certă conform art. 30 din legea de autentificare, trebuie supuși la taxă de înregistrare sau se poate da curs actului, dând data certă, fără a pretinde plata taxei?

Chestiunea s'a prezentat de mai multe ori și Curtea de apel din București prin decizia No. 124/908 și tribunalul Vlașca prin sentința No. 373/909 au spus că

se poate da curs actului fără a supune pe părți la plata taxei.

Și acest tribunal a interpretat tot astfel textul dând curs mai multor acte sub semnătură privată în care era vorba de vânzare de mașini, fără plata taxei, dând data certă actelor.

Chestiunea fiind astfel, discutată, credem că trebuie prevăzută în lege.

5) Banca Agricolă prin legea sa specială în urma modificărilor din 1 Mai 1912, se bucură de o scutire generată de timbru fix. Tot legea Băncii Agricole prin art. 2 spune că Banca va plăti timbru proporțional asupra tuturor împrumuturilor ce face precum și taxa de înregistrare. Or, Banca face foarte multe împrumuturi pe gaj de cereale—acesta fiind scopul principal al instituției—și după legea sa proprie, ar trebui supusă la taxa timbrului proporțional, însă art. 23 al. ultim din legea timbrului scutește de plata timbrului proporțional în genere toate împrumuturile pe gaj comercial de cereale; însă cum legea Băncii prin modificarea făcută, e posterioră legii timbrului, și cum după această lege nu se face nicio distincțiune între diferitele feluri de împrumuturi acordate de Bancă, se poate susține că art. 23 al. ultim din legea timbrului e abrogat pentru Bancă, că nu i se poate aplica și că deci Banca ar urmă să plătească taxa timbrului proporțional.

Totuși acest tribunal a interpretat textele în sensul că Banca trebuie scutită; deci textele ar trebui puse de acord. Aceasta s'a mai adus la cunoștința Domniei-voastre prin raportul nostru No. 5610/913 în urma circulei d-voastră No. 40075 și 4091/913.

6) Din art. 52, 59 și 60 legea timbrului rezultă că tribunalul nu ar putea da curs unui act spre autentificare când e supus la taxa de înregistrare decât dacă părțile prezintă recipisa de plata taxei de înregistrare, care trebuie oprită și atașată la act. Sunt cazuri în care Ministerul de finanțe în dorința de a facilita convențiile părților care nu erau în măsură a achita taxa de înregistrare, a luat măsuri pentru a asigura plata taxei printr'o inscripție, și a intervenit a se dă curs actului fără plata taxei — și acest tribunal a admis și dat curs actelor.

Ar trebui, credem, ca această practică să fie consfințită și de textul legii.

7) Legea timbrului nu spune pe ce timbru trebuie făcut partajul de ascendenți, prevăzut de art. 794 cod. civil și dacă pentru aceasta trebuie plătită vre-o taxă de înregistrare — credem că ar fi nemerit a le supune la același timbru ca și partagiul voluntar, iar taxa de înregistrare să fie plătită ea pentru înzeștrai la deschiderea succesiunii.

8) Art. 22 al. 12, spune că fiecare coală adăogată la act pentru terminarea legalizării or autentificării, va purta timbru fix de 5 lei. În practică această dispozițiune a dat naștere la o serie de dificultăți. O primă dificultate e cea de a se ști dacă această dispozițiune privește și actele supuse timbrului proporțional cum sunt contractele de închiriere sau actele care nu sunt supuse nici unui timbru fix?

O altă dificultate e cea de a se ști dacă partea trebuie să prezinte o coală de 5 lei pentru orice continuare sau numai pentru «terminarea legalizării or autentificării» cum zice legea, căci mai sunt și alte continuări de ex: la transcrieri nu este loc pentru facerea mențiunii că actul s'a transcris în registru; la inscripțiuni, nu e loc pentru trecerea pe act a ordonanței de ins-

cripțiune, sau de reînnoire a inscripției; la aplicarea formulei executorii, nu e loc pentru punerea formulei. În toate aceste cazuri trebuie adăugată la act câte o coală de 5 lei, o coală de același timbru cu actul sau se poate face pe hârtie simplă?

Acest tribunal a spus pe părți, în toate aceste cazuri la o coală de 5 lei considerându-le ca continuări în sensul larg al citatului text, deși astfel de interpretări pot fi cu adevărat criticate, ca necadrând în caracterul excepțional al legii timbrului.

Tot în legătură cu această chestiune a continuării e și o altă dificultate ce rezultă din combinațiunea sus zisului articol cu art. 15 din legea timbrului, care limitează la 144 numărul liniilor ce pot fi scrise pe o coală și anume aceia de a se ști dacă în acest număr de 144 intră numai rândurile scrise de părți sau și rândurile ce necesită îndeplinirea formalităților: autentificarea, legalizarea, transcrierea, inscripția, titlul executoriu, etc., etc., căci dacă în numărul de 144 intră și rândurile legalizării, autentificării, etc., etc. partea va trebui să plătească pentru continuare, conf. art. 15 taxa timbrului fix, îndoind când numărul total al liniilor trece de 144, iar dacă nu intră și rândurile scrise pentru legalizare, partea va plăti taxa de 5 lei pentru continuare conform art. 22 al. 12 — ar fi bine dacă s'ar limpezi chestiunea.

9) Sunt acte al căror caracter nu se poate preciza și determina și cari mai în totdeauna se reduc la o simplă declarațiune, sau iau forma unui contract ne-nimic sau puțin obținut, cum sunt declarațiunile de ratificare, declarațiunile de notorietate, declarațiunile sau angajament că îi va servi o pensie alimentară, declarațiunile de renunțare etc. etc. declarațiunile cari nu sunt decât o manifestațiune unilaterală de voință și în privința căreia legea timbrului nu spune nimic — credem că ar trebui prevăzut un timbru fix oarecare, afară de autentificare și înscris în lege.

10) Art. 22 al. 5, 30 și art. 25 al. 4 trebuie puse de acord ca suma înscrisă în ele, ca limită, să fie aceeași adică sau 1500 lei sau 1000, căci astfel cum sunt făcute dau naștere la dificultăți.

11) În privința procurilor, de asemenea, legea timbrului prin art. 22 al. 28, creiază o situațiune dubioasă, din care cauză sunt tribunale cari le supun atât la timbru fix, cât și la timbru de autentificare; credem că pentru limpezirea chestiunii și pentru a pune practica de acord cu legea ar trebui ca legea timbrului să adauge la art. 22 aliniat. 8 sau la scutiri că procurile date avocaților pentru reprezentare în justiție sau pentru reprezentare la acte de notariat, sau altor persoane numai pentru reprezentare în justiție sunt scutite de timbru fix, ori de câte ori nu este stipulat un onorariu.

12) Art. 23 al. 3 vorbește numai de constituirea și desfăcerea asociațiilor. Quid despre societăți? Quid, idem despre actele de constituire de societăți de ajutor reciproc și bine-facere, precum și acele cari intitulă de bine-facere, dar cari după statute și rezervă dreptul de a face operațiuni de împrumuturi de bani, pe ce timbru trebuie scrise și ce taxe trebuie să plătească.

De asemenea nu se spune nimic în privința societăților cooperative, de cari se ocupă art. 235 C. com. — Toate aceste chestiuni trebuie neapărat regulamentate.

13) În altă ordine de idei o dificultate mare pe care tribunalele și mai ales această secțiune o întâmpină destul de des în practică, este aceea relativă la judecarea contestațiunilor la tablouri de distribuire de sume, când sumele de împărțit sunt relativ mici și creditorii mulți,

între cari 2-3 contestatori, cum se întâmplă destul de des cu sumele strânse din popririle asupra lefurilor funcționarilor pentru plata de pensie soției sau copiilor, sau pentru restituire de dotă.

Ei bine, în aceste cazuri, nici unul dintre creditorii popritori nu voeste a plăti citațiunile fiindcă ele costă mai mult, decât suma ce ar avea să ia; am avut cazuri când aceste citațiuni costau 400—500 și alte cazuri chiar 800 lei.

Femele a căror pensie este astfel reținută se plâng că mor de foame, sau că copii nu au existență, când pensia este a copiilor și totuși tribunalul nu poate procedea la judecarea contestațiunii și distribuie, fără plata taxelor de citațiuni — Câte odată se întâmplă că una din aceste persoane să aibă sau să obțină un certificat de paupertate și în acest caz toată lumea e salvată.

Pentru a putea înlesni în câteva cazuri judecarea acestor contestațiuni a trebuit să recurgem la mijlocul conexării în camera de consiliu a tuturor contestațiilor — ceea ce juridicește cred contrar textului art. 110 pr. civ. — pentru a se putea astfel autoriza scoaterea unui singur rând de citațiuni și totuși revine la cheltuieli destul de importante pentru situațiunea celor ce se judecă.

E o piedică mare pentru cei mici și slabi de a se judeca și cari îi aruncă în brațele speculatorilor și cămătarilor cari de multe ori fac aceste contestațiuni de acord cu soțul poprit știind bine că soția creditoare va cădea la o transacțiune etc., etc. Cred că ar fi o măsură și democratică și de justiție, dacă special pentru aceste contestațiuni la tablourile de distribuire, s'ar introduce timbru proporțional, și s'ar autoriza tribunalele a procedea la judecarea contestațiunilor emițând citațiuni fără timbre, după prezentarea chitanței că a achitat taxa de 2-3% sau cât se va decide de lege și prin aceasta se va face un început, sau o experiență, cu acest principiu al proporționalității, către care se tinde și la care de sigur vom ajunge.

Sau dacă admiterea acestui principiu s'ar părea dificilă, trebuie introdus neapărat principiul că până la 3000 lei, procedura la tablouri de distribuire să se facă ca la judecătorii de ocol.

J. Ionescu-Dolj

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 6 Februarie 1913

Președinea d-l i GH P. PETRESCU, președinte

D. A. Dumitrescu cu Ministerul de Interne

Contencios administrativ. — Polițai numit sub imperiul legii pentru organizarea poliției generale a statului din 1905. — Condiție pentru a avea stabilitate. — Trecerea unui examen de capacitate (Art. 38 din această lege și art. 39 din legea Curții de casație).

După art. 38 din legea asupra organizării poliției generale a Statului din 1905, numai ofițerii de poliție aflați în funcțiune la punerea în aplicare a acelei legi se bucură de stabilitate, iar cei numiți după punerea în aplicare a acestei legi, se vor bucura de stabilitate după ce vor fi servit șase luni dela numirea lor și vor fi trecut un examen de aptitudine și capacitate.

Prin urmare, un polițai care a fost numit în această funcțiune la 18 Ianuarie 1910, adică sub imperiul acestei legi din 1905, deși mai fusese în funcții polițienești în anii 1903 și 1904, când a demisionat pentru a ocupa alte funcții, nu poate invoca beneficiul stabilității dacă nu a trecut examenul de aptitudine și capacitate prevăzut de legea din 1905, și dar nu se poate plânga cu recurs direct la secția a treia a Curții de casație în caz de înlocuire, de oare ce după art. 39 din legea org. a Curții de casație din 1912 această cale nu este deschisă decât numai funcționarilor inamovibili*).

Decizia 74/913.—Respins recursul făcut de D. A. Dumitrescu contra decretului regal No. 4971/912 pentru înlocuirea sa din funcțiunea de polițai cl. III, ce a ocupat în Roșiorii-de-Vede.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier D. G. Tăzlăuanu;

Pe d-l D. A. Dumitrescu în desvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l avocat M. Antonescu în combateri;

Deliberând,

Având în vedere recursul făcut de D. A. Dumitrescu prin petiția înregistrată la No. 100 din 5 Ianuarie 1913 contra decretului regal No. 4972 din 4 Decembrie 1912 prin care a fost înlocuit în funcțiunea de polițai cl. III ce ocupa în orașul Roșiorii de Vede;

Având în vedere că recursul este învoacă și următoarele motive în susținerea recursului său:

I « Actul de înlocuire este arbitrar și ilegal; II) s'a exercitat de onor. Ministerul de interne exces de putere; III) Incompetența; IV) Violarea art. 38, 40, 63 din legea poliției generale a statului și art. 11, 13, 14 din regulamentul asupra examenelor de aptitudine și capacitate din 21 Martie 1906 și al V) Greșita apreciere a faptelor »

a. « Actul de înlocuire este făcut în mod arbitrar și forma în care a fost făcut, cred că este cea mai bună dovadă a arbitrarului administrativ iar lipsa absolută a vre unei motivări nă dispensează de a mai face vre o altă dovadă; actul de înlocuire este și ilegal de oare ce eu sunt stabil în funcțiune dobândind stabilitatea sub legea din 1903, când am fost numit director cl. III la poliția din Drohoi. A această stabilitate a mea, fiind un drept câștigat nu mi s'a ridicat acest drept prin nici un text al legii poliției modificată în 1905 și astfel a și judecat onor. Ministerul de interne căci din Ianuarie 1911, data când Ministerul m'a trecut din funcțiunea de sub prefect al plășei Megidia în funcțiune de director cl. III-a în poliția urbei Constanța, am funcționat în această calitate și în gradul de polițai în orașele Cerna-Vodă Huși și Roșiorii de Vede până la 4 Decembrie a exe. și în tot acest interval de trei ani onor. Ministerul de Interne care dacă ar fi apreciat că nu am dobândit stabilitatea era obligat conf. art. 11, 13, 14 din regulamentul pentru trecerea examenelor pentru aptitudine să mă vestească de a mă prezenta la examene și să mă fi trecut și în tabloul ce de asemenea

Ministerul de Interne este dator să întocmească la 15 ale fiecărei luni, conf. art. 13 din același regulament »

« Această înlocuire arbitrară și ilegală mă vatămă: astfel, în primul rând mă lasă fără mijloace de existență, atât pe mine cât și pe un unchi al meu în etatea de peste 65 ani completamente orb și pe un frate al meu licențiat în drept care suferă de o boală incurabilă, ambii fiind în îngrijirea mea; în al doilea rând, pe lângă pierderea dreptului la vechime în funcțiunea ce ocupam, a dreptului la avansare și a drepturilor din legea pensiilor, mi se închide calea de a mai ocupa această funcțiune de care ce toți cei care sunt numiți în aceste funcțiuni fiind tineri și devenind stabili după șase luni locurile vacante devin foarte rare și eu care sunt lipsit de ori și ce protecțiune nu mai am nici o perspectivă de a ocupa această funcțiune din care am căutat să mi fac o carieră un mijloc de trai și susținere a familiei mele; și am muncit în sensul acesta timp de șapte ani și șase luni, servind numai la acest onor. Ministerul de interne după cum se constată prin alăturatul certificat cu No. 137 a c.»

« Legea pentru organizarea curții de casație din 1912 judecă, deci admite conform art. 32 al 7 recursurile acelor cari s'ar pretinde vătămați în dreptul lor printr'un act administrativ de autoritate făcut cu călcarea legii sau a unui regulament: pe de o parte Dl. Ministru al justiției, autorul legii în expunerea de motive declară că prin proiectul legii ce o propune în Senat este nevoie de a acorda particularilor dreptul de a se putea opune în mod eficace arbitrarului administrativ mai departe arată (pag. 63) că legea din 1905, ce d-sa o critică nu a admis o formulă generală când particularul poate să se plângă contra unui act administrativ de autoritate că d-sa (pag. 67) prin proiectul ce propune, a căutat să înlăture acest inconvenient în sensul că un drept, de orișice natură ar fi el din momentul ce e constințit trebuie respectat și de aceea d-sa întrebunțează formula generală că ori și ce act administrativ de autoritate poate fi atacat cu recurs dacă violează un drept al vreunui particular: că particularul are o posibilitate generală de a i se respecta drepturile de către administrație; iar mai departe declară (pag. 119) că dispoziția de căpetenie rămâne însă după cum a zis, baza largă pe care a fost așezat contenciosul care dă ori și cărui cetățean puțința de a înlătura un act administrativ arbitrar, pe de altă parte de asemenea, în discuția generală a Senatului d-l P. Negulescu (pag. 215) spune: «d-lor prin proiectul de față se garantează toate drepturile. Din momentul ce un drept este recunoscut el m-rtă toată solitudinea și trebuie respectat, trebuie apărat în contra or cărei violențe» adăogând mai departe «aceasta constituie marea superioritate a proiectului asupra legii din 1905».

« Prin art. 38 43 în plus din legea poliției generale a statului se arată cari sunt măsurile disciplinare și de cine urmează să fie aplicate, înlocuirea ne fiind prevăzută în lege, rezultă din cele expuse mai sus, că actul administrativ de înlocuire fără absolut nici un motiv este arbitrar și mă vatămă în drepturile mele astfel că recursul urmează să fie admis fără să se mă facă vre'o deosebire asupra calității în care funcționam, când m'a înlocuit »;

b. « S'a exercitat de onor Ministerul de Interne exces de putere în facerea actului administrativ de înlocuirea mea din funcțiunea de polițai cl. III deoarece conform art. 38 din legea poliției generale, ofițerii de poliție cu gradul de polițai sunt stabili în funcțiunea ce ocupă și orișice măsură, de ar fi fost

*) Acest rezumat a fost publicat în No. 25/913, pag. 300.

cazul să se ia contra mea — afară de mutare — urmează să se ia de autoritatea disciplinară prevăzută în art 7 al. II legea pentru înființarea consiliului permanent din 28 Martie 1908 astfel că măsura de înlocuire, măsură ce în definitiv, cum am mai arătat, nu este prevăzută în lege a fost luată de Minister prin exces de putere, adică peste prevederile art. 33 și 41 și urm din legea poliției generale a statului, adică și fără ca Ministerul să aibă competență »;

c «In art 11 din regulamentul pentru examenul de aptitudine se pune în datorie Minist. de Interne ca să vestească cu 10 zile înainte de finerea examenului pe ofițerii de poliție, cari urmează să treacă examenul de aptitudine și tot acest art prevede că nici un ofițer de poliție nu poate fi dispensat de a se prezenta la examen în sesiunea în care îi urma rândul; iar în art. 13 și 14 din acelaș regulament, se prevede de asemenea obligațiunea pentru Minister de a alcătui la 15 ale fiecărei luni tabloul de ofițeri de poliție care urmează a fi examinați, tablou ce se înaintează președintelui Comisiunii examinatoare; or în tot timpul de 3 ani de zile, eu nu am fost niciodată invitat la examen și nici trecut cândva pe vre-un tablou pentru a fi propus la examen, ceea ce dovedește iarăși că Ministerul m'a considerat în tot timpul stabil în funcțiune și înlocuirea mea nu constituie de cât un act cu desăvârșire arbitrar, iar dacă la 4 Decembrie a. ex. onor. Minister și-a schimbat opinunea asupra stabilității mele, atunci onor. Minister nu s'a conformat regulamentului, violând astfel în tot timpul cât am stat în funcțiune dispozițiile art. citate mai sus »;

d. «Dacă pe lângă motivele expuse până aici, ce le cred suficiente, ca onor. Curte să decida că într'a adevăr m'am bucurat de stabilitate și să ordone reintegrarea în drepturile mele s'ar simți nevoie să discut în mod ipotetic părerea pe care se bazează azi Ministerul — după cum banuiesc — rog respectos onor. Curte să examineze că Ministerul în mod greșit a apreciat faptul că nu am trecut examenul, căci nu l-am trecut din cauza violării regulamentului de către Minister și că tot așa de greșit a procedat la înlocuirea mea, pe când după toate principiile de drept, urmează să mi se respecte drepturile prevăzute în regulament și în cazul când Ministerul nu mă credea stabil, să mă fi invitat la examen, iar nu să mă înlocuiască »;

«In privința acestui examen ce s'ar susține de Minister că era necesar să l fi trecut, alatur aci certificatul No. 139 a. c. al onor. Minister de Interne, certificat din care se constată că am trecut cu succes la 15 Decembrie a. ex. examenul de aptitudine pentru administrator de plasă, examen ce se trece înaintea aceleiași autorități și că examenele ofițerilor de poliție cu deosebire că pentru examenul de administrator de plasă se cere un plus de materie, și față de acest examen rog respectuos onor. Curte, întrucât drepturile mele față de Minister sunt suspendate, prin recursul de față să stabilească echivalența cu examenul necesar pentru ofițerii de poliție și să-mi se admită și pentru acest motiv recursul invitându-se Ministerul la reintergarea mea în toate drepturile mele »;

Având în vedere că se recunoaște, în fapt, de ambele părți că recurentul a ocupat diferite funcțiuni în poliție de la 1 Aprilie 1903 până la 7 iunie 1904 când a demisionat din funcția de director al poliției orașului Dorohoi spre a ocupa alte funcțiuni, că apoi la 18 Ianuarie 1910 a reîntrat iarăși în funcțiuni polițienești fiind numit director al poliției orașului Constanța și apoi în alte funcțiuni polițienești până la 4 Decembrie 1912 când a fost înlocuit prin decretul regal în contra căruia se plânge prin recursul de față;

Având în vedere că după dispozițiunile art 38 ale legii asupra organizării poliției statului din 1905 numai ofițerii de poliție aflați în funcțiune la punerea în aplicare a acelei legi, se bucură de stabilitate; că, cei după punerea în aplicare a acestei legi se vor bucura de stabilitate după ce vor fi servit șase luni de la numirea lor și vor fi trecut un examen de aptitudine și capacitate;

Având în vedere că recurentul reîntră în poliție la 18 Ianuarie 1910 adică sub imperiul acestei legi, dânsul nu poate invoca beneficiul stabilității întrucât nu a trecut examenul de aptitudine și capacitate prevăzute de această lege fapt pe care el singur l'a recunoscut în instanță;

Că după art 33 din legea curții de casație din 1912 calea recursului direct la secția a treia a curții de casație nefiind deschisă decât numai funcționarilor inamovibili, în caz de înlocuire în contra legii recurentul nu se poate plânge contra vre-unui arbitrar administrativ așa că recursul său urmează să fie respins;

Pentru aceste motive. Curtea respinge, etc

Curtea de apel din Bourges

— 28 Mai 1913 —

Testamente.—Ipotecarea fondului legat.—Nerevocarea legatului.—Dotă.—Constituirea de dotă a lucrului legat.—Nerevocarea legatului.—Art. 1038 C. fr. (933 C. civil rom.).

Inființarea unei ipotece de către testator asupra fondului legat, nu revocă legatul; ea expune numai pe legatar la o evicțiune, dacă datoria ipotecară nu este stinsă în timpul vieții testatorului.

Faptul din partea testatoarei de a-și constitui dotă lucrul legat nu cuprinde, de asemenea, o revocare a legatului, pentrucă, în specie, nu există insteinare.

OBSERVAȚIE.—Doctrina și jurisprudența sunt constante asupra ambelor puncte admise prin decizia de mai sus. Ipoteca nu este, în adevăr, incompatibilă cu voința de a dăru. «Die Bestellung eines Unterpfandes ist nicht als eine Veräußerung zu betrachten», zice Zachariae (*Handbuch des fr. Civilrechts*, IV, § 735, p. 492, nota 13 ed. Crome; Baudry et Colin, *Don. et testaments*, II, 2781; Arntz, II, 2149; Planiol, III, 2483; Pand. fr., v^o *Don. et testaments*, 9534, etc. Vezi L. 3, Cod, *De legatis*, 6, 37, unde se zice: «*Qui post testamentum factum, prædia quae legavit pignori vel hypotheca dedit, mutasse voluntatem circa legatorum personam non videtur*».

Punctul de al doilea, relativ la constituirea de dotă ai lucrului legat este, de asemenea, necontestat. Vezi Baudry et Colin, *op. cit.*, II, 2772; Demolombe, XXII, 232; Pand. fr., v^o *cit.*, 9536; Repert. Sirey, v^o *Legs*, 479 și v^o *Testament*, 1440, etc. Vezi asupra ambelor puncte, D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, tom. IV, partea II, asupra art. 923 (ed. a 2-a ce este sub presă).

Dr. Căpitan G. Danielopol

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE ¹⁾

CASATIE S. I

Recurentul Ilie I. Miulescu prin d-l avocat I. Th. Florescu. Intimatul N. Arpateanu prin d-l avocat Chiriacescu.

Plata de salariu. — Presumpțiunea de adevăr în favoarea patronului pentru plata salariului pe anul expirat. — Plata salariului pe mai mulți ani. — Incetarea presumpțiunii de plată. — Mărturisire judiciară. — Indivizibilitatea ei. — Cazul când ea poate fi scindată. — Art. 1206 și 1472 c. civ.

1. a) Dacă legiuitorul prin art. 1472 c. civ., prin derogățiune dela regulile generale în materie de probe, a edictat o presumpțiune de adevăr în favoarea patronului care este crezut pe cuvânt pentru plata salariului pentru anul expirat, această presumpțiune încetează de a fi aplicată când este vorba de plata unui salariu pe mai mulți ani.

Prin urmare instanța de apel nu violează citatul text de lege când înlătură afirmațiunea unui patron că nu datorează salariul cerut.

b) Principiul indivizibilității mărturisirii pus în art. 1206 c. civ. nu suferă ca să se ia din faptele mărturisite, ca constant, numai faptul principal și să se înlătore ca neprobată declarațiunea ce tinde a neutraliza sau modifica consecințele juridice a le aceluiaș fapt.

Astfel, recunoașterea părții că a oprit niște oi pentru datoria rămasă la răfuiala dintre el și cealaltă parte, nu poate fi scindată luându-se ca constant numai prima parte, oprirea oilor și înlăturând ea nedovedită existența amanetului. (*Cas. s. I, decizia No. 517 din 24 Sept. 1913, prin care se respinge parte din motive și se casează pentru motivul I al deciziei Curței de apel Buc. s. III No. 162/912*).

CASATIE S. II

Recurentul Alecu G. Nuță, lipsă.

Ministerul public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Delictul de lovire simplă. — Competința judecătorească de pace. — Sesizarea tribunalului. — Nepropunerea declinatorului de competență. — Judecarea în primă și ultimă instanță de tribunal. — Art. 238 c. penal.

1. Dacă nu s'a cerut tribunalului să-și decline competența de a judeca un delict de lovire, care este de competența judecătorească de pace, tribunalul judecă afacerea în primă și ultimă instanță. (*Cas. s. II, decizia penală No. 1677 din 3 Septembrie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei Curței de apel din Iași s. I No. 226/913*).

NOTĂ.—A se vedea în acelaș sens și decizia penală, *Cas. H No. 1796 din 11 Sept. 1913*.

Recurentul Const. Colțan, lipsă.

Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Recurs în casație. — Sentință ce a anulat ca

¹⁾ Deciziile ale căror spețe sunt însemnate cu stelută * prezentând o importanță juridică deosebită, vor fi publicate în extenso în numerile viitoare.

Reiactia

nesusținută o opoziție în apel. — Motive ce se pot invocă.

2. În contra sentinței prin care i s'a anulat opoziția ea nesusținută, inculpatul nu poate face recurs în casație decât pentru motive favorabile la neregularitatea procedurii urmată cu acea ocazie sau pentru motive de ordine publică (*Cas. s. I, decizia penală No. 1739 din 9 Septembrie 1913, prin care se respinge recursul făcut contra sentinței tribunalului Mehedinți s. I No. 959/913*).

CASATIE S. III

Recurentul Ministerul de finanțe prin d-l avocat Al. Zeuceanu. Intimatul N. Budișteanu ș. a., în persoană.

Taxe succesorale. — Stabilirea lor. — Administrator financiar. — Dreptul său de a face opoziție contra unei sentințe a tribunalului dată în lipsa statului. — Art. 68 l. timbrului și art. 16 din legea p. organiz. administrației finanțelor statului.

1. După art. 16 din legea pentru organizarea administrației generale a finanțelor statului, administratorul financiar este însărcinat cu toate operațiile privitoare la constatarea, urmărirea și perceperea impozitelor, taxelor și celorlalte venituri ale statului.

De aici rezultă că, în ce privește stabilirea taxelor de înregistrare pentru succesiuni, administratorul financiar este reprezentantul și mandatarul legal al Ministerului de finanțe în localitate, având toate puterile și drepturile ce le-ar avea Ministerul de finanțe, a face prin urmărire ori-ce act care duce la constatarea și perceperea taxelor și veniturilor cuvenite statului și deci și dreptul de a ataca cu opoziție o asemenea sentință dată în lipsa ministerului. (*Cas. s. III, decizia 347 din 16 Septembrie 1913, prin care s'a casat sentința Tribunalului Argeș No. 174/913*).

Recurentul C. și D. Statatos prin d l avocat Monferato.

Intimata firma Ieschek & Co prin d-l avocat C. Wortman.

Dobânzi comerciale. — Curgerea lor dela exigibilitatea datoriei. — Daune provenite dintr'un abordaj. — Momentul din care acele daune produc dobândă. — Art. 43 c. com.

2. O datorie este lichidă și deci produce dobânzi de drept din ziua când devine exigibilă, conform art. 43 C. comercial, atunci când nu numai ci se știe că se datorește, dar se știe și cât se datorește, adică existența datoriei este certă și bine determinată.

Astfel, daunele pentru avariile suferite de un șlep din cauza unui abordaj, nefiind în momentul întreprinderii acțiunii o datorie lichidă, ci numai în urma deciziei definitive, când s'a stabilit suma datorită pentru repararea daunelor și pe care judecătorii fixând-o au avut în vedere nu numai dauna propriu zisă, ci și dobândă ce acea sumă a trebuit să producă, urmează că numai dela data deciziei suma daunelor reclamate a devenit certă și lichidă și deci numai de atunci reclamantul are dreptul la dobânzi, conform art. 43 C. comercial, iar nu și pe timpul dela data întreprinderii acțiunii până la data hotărârii definitive. (*Cas. s. III, decizia No. 361 din 24 Septembrie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei Curței de apel Galați s. I No. 15/912*).